

МАТЕРІЯЛИ

Підготовчої Комісії

СОЮЗУ УЧАСНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ
ВІЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ
(СУУВБ)

НЮ ЙОРК 1954

ЗМІСТ

Вступ	1
Союз Учасників Української Визвольної Боротьби	4
Проект Статуту Союзу Учасників Української Виз- вольної Боротьби	8
Декларація	10
Заклик до Учасників Української Визвольної Боротьби	11

ВИДАННЯ

ПІДГОТОВЧОУ КОМІСІЇ СОЮЗУ УЧАСНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ

Кімната ч. 45.

НЮ ЙОРК

142 ДРУГА ЕВЕНЮ

МАТЕРІАЛИ

ПІДГОТОВЧОЇ КОМІСІЇ

СОЮЗУ УЧАСНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ (СУУВБ)

ВСТУП

Публікацію вміщених тут матеріалів ми починаємо нашу роботу на ширшому, як дотепер, форумі. Нашою ціллю є активна, пляномірна і свідома служба національному та соціальному визволенню українського народу в тісному сднанні з його визвольними силами, що боряться на українських землях. Правильне розуміння поставленої цілі примушує нас впершу чергувати доклади всіх зусиль, щоб оздоровити становище, що повстало в українському націоналістичному середовищі поза Батьківчиною, як рівнож і в його стосунках з іншими українськими самостійницькими угрупуваннями. Останні всім відомі події наочно довели як глибоко просякли хворобливі процеси це середовище, і тому більш як коли оздоровлення вимагає застосування невідкладних і рішучих заходів. Наш організаційний почин і є одним із таких заходів.

Тяжко уявити собі такого націоналіста, який не замислювався б над таким фактом: Перед 9-ма роками ОУН була фактично єдиною організаційно-цілісною політичною формацією серед багаточисельної української еміграції. В той час, як інші політичні угрупування повільно відроджувались від кількарічного небуття або вперше оформлювалися, ОУН вже була міцно стопленою, загартованою в боях силою. А головне вона заглиблювалась своїм корінням, була відгалуженням того, створеного в народних надрах організму, що на протязі багатьох років провадив найзапеклішу боротьбу за українську ідею, що під час війни спромігся надати тій боротьбі значення історичної ваги, що і по війні, в умовах нечуваної політичної дезорієнтації світу, не зійшов зі свого шляху, тримаючи гордо і з честю прaporи дальнішої боротьби. В обличчі загибелі в світовому катаклизмі багатьох сподівань українського народу, ця боротьба ставала коштовним промінням надії і віри в країце, як для цілого українського народу, так і для його еміграції.

Отже не дивно, що ОУН від самого початку зайніяла домінуюче становище в суспільному житті поза Батьківчиною. І це було виправдане, бо вона на своїх плечі взяла і справу організації суспільного життя, і справу захисту

еміграції в ті небезпечні часи. Зрозуміло також, що ОУН, як ніяке інше політичне середовище, стояла тоді в центрі політичного заінтересування тої багаточисельної еміграції Наддніпрянщини, яка довгі роки була позбавлена можливостей вільного політичного думання і з найбільшою гостротою прагнула звільнення. Здавалося, що в таких умовах ОУН стане тим стрижнем, що унапрямить все політичне життя поза Батьківчиною, що вона буде найбільш промовляючим речником українських інтересів у вільному світі, що вона притягне всю політично-думаючу українську еміграцію на службу допомоги визвольній боротьбі підпілля на рідних землях.

Минуло 9 років, і ми опинилися перед гірким обов'язком визнання, що Закордонні Частини ОУН які мали бути на еміграції речником всієї ОУН, з цією ролею не справились. Засліплена симпатіями до себе великої кількості еміграції, вона, замість того, щоб в оперті на ті симпатії скріпляти свої ідейно-програмові позиції, стала на шлях політичної дії самим числом в напрямі монополізації політичного життя. Замість боротьби ідей в практику увійшов модус подавляти всіх числом голосуючих за наказом, — „при голосуванню орієнтуватись на того”. Свій головний обов'язок, — створення единого українського фронту — що мав би випливати з самої натури націоналістичної організації, з концепції національної революції і власних сил, ЗЧОУН заступали позицією „бліскучого відокремлення”, з якої, мимо багаторазових відмовлень, не сходили до останніх днів. Внаслідок негативне, питоме і для інших політичних сил на еміграції, явище політичної нетolerанції, ворожнечі, взаємопоборення, ЗЧОУН внесли не малий свій вклад. А на тлі того заливалась і справа мобілізації політичних сил еміграції на службу визвольній боротьбі на рідних землях. Вороже ставлення політичних формацій до тактики ЗЧОУН виконувало роль відштовхуючого фактора в ставленні їх і до красивих визвольних чинників, речником яких мали бути тут ЗЧОУН.

Чому так сталося? Було б неправильно шукати причину того в послабленні ідей націо-

націоналістичних рухів. Ще ніколи в історії людства ідея національного визволення не стояли на такій висоті, як тепер. Ціла наша епоха без сумніву увійде в історію, як епоха національно-державного самовизначення народів.

В найменшій мірі не можна обвинувачувати в тому і масу членства, що мовляв, своєю політичною пасивністю перешкодила ЗЧОУН виконати свої завдання. Всім відомо, що на адресу членства в тому відношенні не можна зробити найменшого закиду. Хто може заперечити той всім відомий факт, що всі масові політичні акції української еміграції в першу чергу завдаються енергії членів і симпатиків ОУН. Це вони перші відгукуються на покликання до дії і жертвою віддаються їй. Отже, маса членства не винна в тому, що в капіталізації тої виявленої енергії ЗЧОУН не займали чільного становища, що вони не стали речником української справи, до голосу якого в першу чергу мав би прислухатися політичний світ. Не вина членства що в зознішньо-політичній дії ЗЧОУН виступають здебільшого в ролі наглядача-ментора за іншими політичними формacіями, а самі не спромоглись здобути собі в політичному світі гні пошани, ані авторитету.

Відповідальність за незначну допомогу працею у визвольній боротьбі на українських землях і за невикористання можливостей, що їх давали умови поза Батьківщиною мусять прияти на себе дотеперішні провідні чинники Закордонних Частин ОУН. Це вони зобов'язані були виповнити націоналістичне середовище за кордоном ідейно програмовим змістом сучасної визвольної боротьби українського народу, спрямувати високий потенціял енергії членства на користь української національної революції і зміцнення ролі середовища в ній, та забезпечити виконання доручень українського підпілля. Натомість провідництво Закордонних Частин ОУН, формально декларуючи свою вірність красвим позиціям, стало на шлях негації їх, і тим самим позбавило своє середовище вирівняної лінії ідейно-програмового курсу. Таку порожнечу провідництво намагалось заступити в свідомості членства збереженням віджилих, втративших свій сенс ритуалів, неоправданої умовами життя псевдоконспірації та нелегальності, що у поважних членів викликало почуття несерйозності, а у самих відсталих виконувало роль забавки, притупляючої спрагу до реальної дії.

Можна думати, що немалу роль у всьому цьому відограло те, що деякі чільні постаді ЗЧОУН були польським, а пізніше німецьким терором виключені від безпосередньої участі у визвольній боротьбі на рідних землях від половини 30-тих років (з короткосрочним поверненням в 1939-41 р. р.), а формували націоналістичний рух в найскладніших історичних обставинах інші люди, піднімаючи його на ту висоту, якої він досягнув під час війни і ведуть

його дотепер в цілковито відмінних, як колись, умовах. Між тим відірвані від тих умов одиниці, прийнявши провідництво в Закордонних Частин ОУН, не спромоглися усвідомити змін, що стались в русі від того часу, коли він з провінційного перетворився у всеукраїнський, коли йому довелося зустрінутися з основною масою українського народу з його дуже відмінними обставинами буття. Для тих одиниць, треба думати, дух постанов III Н. В. Збору ОУН з 1943 року не став тим органічним вислідом, що його подиктували вимоги самої природи руху. Вони продовжували мислити старими категоріями і тою практикою, що мала місце в цілком своєрідних умовах 1940-41 р. р., а штучні форми таборового суспільного життя еміграції і відірваність від української дійсності уможливлювали неприродне збереження віджилих зasad і форм руху.

На тлі того і повстала та внутрішня колізія, що характеризувала всі роки існування Закордонних Частин ОУН. Закорінений в душах всього націоналістичного середовища принцип єдності з краєм, найциріша віданість визвольній боротьбі, примушувала наголошувати і ідейно-програмову єдність позицій. А в той же час фактично ніколи не припинялось поборювання тих позицій. Сторінки організаційної преси, в тому числі і офіціоз ЗЧОУН „Сурма“ були відкриті для пропаганди ідей, несумісних і просто протирічних засадам руху, а іноді і для несовісної, наскрізь тенденційної критики тих позицій та, навіть, зневажнювання таких визначних постатей руху, як сл. п. П. Полтава і О. Горновий, що полягли в боротьбі за ті ідеї.

Так само всі спроби сформулювати для Закордонних Частин ОУН політичну програму в оперті на краєві позиції, а таких спроб було немало, кожний раз розбивалися, в суті речі, небажанням одверто і остаточно пристати до тих позицій. Цілком зрозуміло, що така ідейна неокресленість, стремління зберегти принцип еокканизму і віджилу лінію політичної тактики, заперечення демократизму, і як суспільної системи в державній побудові, і як засади в організаційній конструкції, — що все це не могло не викликати глибоких колізій в ЗЧОУН. Все зростаюча кількість членства ставала в опозицію до цього курсу і або відходила від активного політичного життя, або виключалась з Організації. І у великий мірі промовляючим є те, що ці, залишаючі Організацію члени, складалися здебільш з інтелектуально розвиненої частини її та з вихідців з Наддніпрянщини. Уесь час відбувався і відбувається процес перетворення колись масової всеукраїнської за складом політичної сили, в замкнену еміграційну партію провінційного типу.

Ще в 1950 році краєві чинники звернули увагу Проводу Закордонних Частин ОУН на

чисельні факти протиставлення краєвим позиціям і вимагали від ЗЧОУН відповідного уточнення ідейно-програмових позицій. На деякий час це загальмувало розходження, з тим, однаке, що в скорому часі вони поновилися ще з більшою глибиною. Коли ж в останні часи краєві чинники примушенні були поставити цю справу в площину персональної відповідальності і вимагали перебудови ЗЧОУН, сталося те, що всім відомо*). Частина провідництва ЗЧОУН стала на шлях не тільки відвертого заперечення краєвих позицій, а й засудження провідних чинників краєвої боротьби. Стався катастрофальний факт відриву частини закордонної ОУН від матірного пnia, від живого революційного процесу, з яскраво виявленою тенденцією перетворитися в сухо еміграційну партію. Створилося становище, що вимагає негайного і рішучого розв'язання. Питання стоять так: чи буде в дальшому мати провідна політична сила української візвольної боротьби своїх речників закордоном, чи не буде. Так і зрозуміли це становище чисельні члени ОУН, що залишились вірними ідеям візвольної боротьби і службі краєві. По всіх країнах українського поселення успішно йде енергічний процес перебудови, організаційного оформлення сил, готових служити справі українського визволення в тісному поєднанні з боротьбою на українських землях.

Почався той процес оздоровлення і в ЗДА. Чисельна група учасників національно-візвольної боротьби взяла на себе ініціативу об'єднання всіх визнавців позицій української візвольної боротьби, що хочуть продовжувати свою службу українській візвольній боротьбі яка іде під проводом українського підпілля в Краю. На кількаразових зборах тієї групи була широко продискутована ця справа і обрана ділова організаційна комісія в складі таких осіб:

*) Відносне рішення Проводу ОУН на Українських Землях з серпня 1953 р. звучало:

„Провід Організації Українських Націоналістів на Українських Землях стверджує, що Бийлих (Степан Бандера) відійшов від постанов III Надзвичайного Великого Збору ОУН; він ні формально, ні фактично не є Провідником ОУН.

Провід сподівається, що Бийлих (Степан Бандера) в ім'я цілості ОУН припинить розколиницькі акції і заклике до порядку Мирона.

Провід Організації Українських Націоналістів на Українських Землях уповноважує Лева Ребета, Зиновія Матлу та Бийлиха, тимчасово перебрати керівництво Закордонних Частин ОУН і реорганізувати їх згідно з позиціями Проводу ОУН в Україні.

Голова Проводу ОУН
на Українських Землях
Ю. Леміш”

Голова: Проф. Кость С. Кононенко.

Члени: Проф. Юрій Бобровський, Д-р Роман Борковський, Кирило Маслович, Зиновій Матла, Юрій Мацик, Осип Мороз, Д-р Мирослав Прокоп, Інж. Зиновій Салій.

Ця комісія має завдання вести всю підготовчу і правними нормами законів ЗДА уможливлену роботу для створення Союзу Учасників Української Візвольної Боротьби, в рамках якого мала б бути ведена внутрішня і зовнішня політична діяльність його членів згідно з вимогами та в допомозі українській візвольній боротьбі на рідних землях.

Союз Учасників Української Візвольної Боротьби розглядає дотеперішню сітку ЗЧОУН, як окреме політичне тіло іншої ідейно-політичної натури, але це не означає що Союз не буде вести ідейної боротьби за душу членства. Але на першому місці в своїх завданнях він ставить всебічне служіння візвольній боротьбі, тому свої перші організаційні кроки спрямовує на:

а) реактивізацію кращого елементу, який взагалі відійшов, знеохочений внутрішньою порожнечою системи сітки ЗЧОУН;

б) наповнення роботи українських націоналістів в ЗДА здоровим політичним змістом, що станеться при умовах їх ідейного пов'язання з Краєм та піднесення рівня політичної праці;

в) створення активного осередку для розробки української політичної візвольної концепції;

г) заповнення тих ділянок внутрішньої і зовнішньої роботи, які через природу дотеперішньої Організації не заповнюються.

До переведення цих завдань вже тепер приступає обрана Комісія. В імені цієї Комісії і публікується вміщені тут матеріали, схвалені на зборах ініціативної групи.

В першу чергу вирішено опублікувати ті з них, що стосуються найголовнішого, а саме: позицій візвольного руху з необхідним розясненням їх, виключаючи їх викривлення, і тих основних засад перебудови, якої домагається Край та яка зумовлена обставинами в яких нам приходиться діяти.

Комісія свідома того, що багато членів націоналістичного середовища недостатньо поінформовані і не уявляють собі дійсної природи теперішнього моменту в житті середовища. Свідома вона також і того, що її дія буде атакована з боку тих, що протиставляться Краєві. Тому вона вже тепер заявляє, що не тільки готова приняти дискусію, а й буде сама започатковувати широке обговорення основних питань української національної революції проти комуністичної і імперіалістичної Москви та тих шляхів і засобів, якими може українська еміграція найкраще служити справі визволення українського народу.

СОЮЗ УЧАСНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ

Узасаднення

Центральним питанням, яке стоїть перед українськими націоналістами, членами ОУН поза межами України, у теперішній час, — це — питання активної, допоміжної, організованої і пляномірної участі у визвольній боротьбі за українську державну незалежність та волю українського народу, головний тягар якої (боротьби) міститься на українських землях. Всі акції націоналістів поза рідними землями повинні виходити з потреб руху, що їх визначують керівні чинники боротьби в Краю.

З обов'язку правди мусимо констатувати, що дотепер Закордонні Частини ОУН на висоті тих завдань не стояли. Заступаючи ідею української державності, як і всі інші українські політичні угрупування, виборюючи ту ідею з більшим чи меншим успіхом в зовнішньому світі, Закордонні Частини ОУН заступництво ідеї української революції сприйняли формально, догматично, не засвоїли її ідейно-політичного і програмового змісту, не оволоділи тактикою її підготовки і переведення і тому не спромоглися через те виконати ту роль, що припадала їм з самого факту перебування закордоном, а саме:

Закордонні Частини не стали осередком вивчення і узасаднення процесу української національної революції, в чому мала полягати в першу чергу їх служба визвольній боротьбі.

Натомість вони всю свою енергію, поза заступництвом ідеї української державності в світі, зосередили для внутрішньої боротьби серед еміграції, що неминуче відвернуло їх увагу від ворога. У висліді Закордонні Частини не тільки не сконсолідували українських політичних сил навколо боротьби українського народу в Краю, що було їх обов'язком, як провідної сили тої боротьби і до чого не раз закликав їх Край, а навпаки не в малій мірі спричинилися до створення атмосфери взаємоненависті і взаємопоборювання. В ході перетворення Закордонних Частин в звичайну еміграційну партію неминуче відбувався і процес відриву її від визвольної революції, від тих зasad, на яких буде її українське підпілля. В ході розвитку того процесу, той відрив все поглиблювався і в останні часи перетворився в пряме протиставлення Краєви.

Останній конфлікт остаточно це унаявив. Мало того, той конфлікт перетворив ОУН закордоном в казан кип'ячих пристрастей, що абсорбує рационально-дієву політичну волю та перетворюють самий конфлікт в стрижень політичного життя.

Усвідомлення цього вимагає ізолювати в першу чергу службу українських націоналістів справі визволення від цього конфлікту. Треба сягнути повної узгідненості тутешньої політичної дії з визвольною боротьбою в Краю, з тими вимогами, які вона ставить для свого успіш-

ного розгортання і завершення. Треба забезпечити такий стан, щоб тутешні націоналісти творили неподільну цільність з тими націоналістами, на плечах яких перебуває сьогодні увесь тягар організування і переведення боротьби українського народу на рідних землях. А для того треба, щоб націоналісти на чужині, так само, як і в краю, в своїй дії живилися вимогами визвольної боротьби, що іде в глибоких надрах цілості українського народу. Ті вимоги окреслюються прикметами загально-людської натури, властивостями національної спільноти, як рівнож і конкретностями сучасних історичних умов, та обумовлюються революційною доцільністю

Виразником тих вимог, а тим самим і засад визвольної боротьби є політичний провід українського підпілля. Тому українські націоналісти поза батьківщиною повинні розглядати себе, як чинника, що діє не тільки на засадах краєвої боротьби, але й в її пляні.

Така служба визволення вимагає організаційної пов'язанності націоналістів між собою.

Накреслена вище ситуація в Закордонних Частин ОУН, створена боротьбою двох концепцій і тою ролею, що її відограє в житті організації сам той конфлікт, виключає можливість для Закордонних Частин в їх теперішньому стані, бути виразником ідеї краєвої боротьби. На перешкоді тому стоять також і їїrudimentarnі організаційні форми, пристосовані до умов суттєво відмінних від тих, в яких проходить політична дія націоналістів поза батьківщиною.

Звідси і повстає потреба створення Союзу Учасників Української Визвольної Боротьби.

Таким чином це не буде нова політична формація. Це нова структура поз'язання українських націоналістів, що стоять на позиціях краєвої ОУН і веденої нею визвольного руху, пристосована до конкретних умов дії та ставляча своїм завданням всебічну службу справі визволення України.

Отже, в своїй ідейно-програмовій праці Союз не має творити щось нове, а лише в тісному єдиненні з українським підпіллям удосконалювати, поглиблювати, уаргументовувати та вияснювати ті засади, на яких іде боротьба українського народу на рідних землях.

Тому Союз розглядає себе, як складову частину політичної сили українського підпілля та борцем за здійснення його визвольних позицій.

Отже, Союз в своєму залеженні має визнання таких тверджень:

1. ОУН стоїть на ідейно-політичних і програмових позиціях, з'ясованих у рішеннях І, II та III Конференцій ОУН, а зокрема III НВЗбору ОУН в серпні 1943 року.

2). ОУН — це національно-політична, протитоталітарна організація, яка в оперті на народні маси та разом з іншими самостійницькими політичними силами народу веде боротьбу та ставить своїм першим завданням — звільнити українські землі і український народ від чужого поневолення, вибороти українському народові державну сувереність на його етнографічній території та уможливити тим українському народові побудову свого життя за його власною воєю.

3). В боротьбі за УССД ОУН визнає концепцію власних сил та революційний шлях визволення, як єдино відповідний теперішньому історичному і політичному умовам життя українського народу.

4). Та боротьба опирається на принципах національної солідарності, політичної і релігійної толеранції, на громадській і політичній моралі та ведеться за політичні, соціальні, економічні і культурні права одиниці і цілого народу у власній демократичній державі.

5). Хоч завдання і характер дії українських націоналістів в справі визволення поза батьківщиною відмінні від ОУН на УЗ, але базою їх діяльності є ідейно-програмові концепції ОУН на УЗ. Той факт, що позиції визвольної боротьби на українських землях, визначені ОУН, увесь час стають об'єктом різних перекручень, фальшувань, а часом і свідомо недобросовісних інтерпретацій, робить конечним ще раз чітко їх окреслити і так сформувати, щоб виключити можливість будь-яких спекуляцій і потрактовок в партійно-групових цілях.

Рівночасно це буде окресленням ідеологічних позицій Союзу Учасників Української Визвольної Боротьби.

Світоглядові і політично-програмові засади Українського Націоналізму

1) Під націоналізмом розуміється право кожного народу на цілковиту державну сувереність, природне прагнення кожного народу жити вільним життям у своїй власній самостійній державі, що єдина забезпечує повний розвиток всіх творчих сил народу, як національної спільноти. Український націоналістичний рух — це втілення ідеї свободи народу і людини, це прагнення такої державної системи, в якій кожний громадянин, незалежно від раси, походження, маєткового стану, релігійного чи політичного переконання, має бути повноправною, повноважтісною свободіною істотою, якій забезпечується всебічний розвиток, — релігійний, моральний, культурний, політичний, громадський, соціально-економічний, тощо.

2) ОУН стоїть на становищі, що головним рушієм історії є ідея нації, яка „є вихідною всіх чинностей і кінцевою всіх змагань” (Декл. Пров. ОУН з 1945 р.). ОУН, тим самим, повністю за-

перечує доктрину, за якою історія розглядається, як процес внутрішньої боротьби за матеріальні цілі. Мимо боротьби і турбот за матеріальні існування, що залишають свої сліди в свідомості людини, вона, як Боже створіння, є носієм постійних, незмінних, вічних, загальнолюдських духових вартостей, що творять в людській істоті розуміння ідеалу. На тих вартостях спирає і окрема людина і людське суспільство поняття добра і правди, вони є найвищим критерієм людських поступовань.

Людина, що за своєю натурою є суспільна істота, змагає до того, щоб тими ж духовими критеріями опреділювати і засади соціального буття. Вони лежать в основі первинної соціальної формaciї-родини, ними ж позначується ідеал і вищої форми соціального організму — нації, яка находить своє втілення в державі.

3) Борячись за відновлення української державності, ОУН разом з тим бореться за збереження та помноження всіх позитивних духових і матеріальних надбань, творених зусиллями цілого народу впродовж сторіч, якими є українська церква, наука, культура, мистецтво, звичай, матеріальне добро, тощо.

4) Змагаючи до побільшення і поглиблення національної свідомості та активності українського народу, ОУН ставить собі за завдання, крім безпосередньої участі в боротьбі і підготовки народу до вирішального бою за визволення, виховати морально-стійкого, свідомого і чинного громадянина, який з власної ініціативи і з власного розуміння добра народу брав би живу участь в громадському і політичному житті та вирішував би всі справи згідно з своїм сумлінням в інтересі національної спільноти, в свідомості, що добро цілого є добром і одиниці, а свобода одного можлива лише при пошані свободи іншого.

Розуміння визвольної боротьби і місце ОУН в ній

1) ОУН вважає, що в сучасному історичному періоді життя українського народу першочергове значення має справа виборення національно-державної волі України, тому домінуюче місце мають займати питання організування і успішного завершення боротьби.

Українська революція ведеться в цілях національного і соціального визволення і це опреділює її окрему природу. В соціальній революції той або інший соціальний прошарок, що стає пробоєвою силою руху, надає їй властивих йому соціальних інтересів. Політичні формaciї, як провідники руху, стають речниками або різних соціальних прошарків, або відмінного розуміння інтересів одного з них. В національно-визвольній революції зрізничкованість політичного думання в сенсі окреслення соціального ідеалу не знищується, але, поскільки чинником

руху стає нація, як цілість, постільки і соціальні гасла в боротьбі повстають в інтересах цілості. В суті соціальних революціях зростають соціальні протиставлення, в боротьбі ж за національно-соціальне визволення, навпаки, гармонізуються.

ОУН визнає, що ідея самостійної України — це добро українських народних мас і кожна українська людина та всі шари народу мають бути двигунами великого змагання за її реалізацію.

2) Усвідомлюючи таку природу української визвольно-революційної боротьби та почувавши на собі основний тягар відповідальності за досягнення таких цілей, ОУН накреслює соціальні цілі руху в інтересі цілості українського народу, ставиться з повним довірям до всіх існуючих в українському народі творчих факторів визвольної боротьби, вважає українські народні маси повновартісними складовими частинами як в самій боротьбі, так і в дальшому державному будівництві, а тим самим стоять на позиціях віри в український народ і в його державницьку зрілість. Тому тільки йому — українському народові належить право вільними виборами покликувати і контролювати органи державного правління, усталювати і гармонізувати соціальні відносини, забезпечувати розвиток суспільного життя і громадської свободи.

3) ОУН, як організована політична сила, хоч і дає великий вклад у визвольну боротьбу, не стає на позицію упривілейованого чинника, що мав би виступати в ролі наказодавця і єдиного представантанта сувореної волі українського народу. Натомість ОУН, відчуваючи потреби українського народу на всіх відтинках його політичного, соціального і державного життя, змагала і змагає до того, щоб бути вірним цим прағненням народу, виразником і бійцем за їх здійснення.

4) До діяння інших самостійницьких чинників ОУН ставиться позитивно, якщо вони в здровому суперництві за ідейно-політичні і програмові варгости змагатимуться за свій вклад в національно-визвольну боротьбу. Але ОУН вважає, що в теперішній стадії боротьби ефективну політичну варгість має центрально керована і організована революційна боротьба за УССД, а тому існування витворених в процесі боротьби її керівних органів, розглядає, як єдино доцільне і конечне для успішного завершення боротьби.

5) ОУН не прагне захопити монопольного становища в Україні, навпаки, поскільки вона базує визвольну боротьбу на широких народних масах і прагне забезпечити їм свободу політичних об'єднань, вона вважає, що участь існуючих політичних середовищ побажана і конечна не тільки у самих визвольних політичних акціях, але теж в керівництві і відповідальності за них.

Засади соціально-політичної програми

1) У всенародній національній революції кожний соціальний прошарок сучасного українського суспільства має знайти забезпечення своїх соціальних інтересів. Добувши перемогу в боротьбі народ буде змагати до того, щоб створити такий соціальний устрій, в якому всі соціальні верстви мали б рівні права перед законом, рівні умови розвитку, рівні можливості впливу на напрямок і зміст економічної політики держави та в якому кожному громадянинові буде забезпечена свобода економічної дії в межах, що не нарушують свободи інших осіб.

Усвідомлюючи такі прагнення українського народу та діючи в інтересі встановлення такого ладу, який забезпечував би найбільший поступ соціально-економічного життя, ОУН кладе в основу його такі принципи:

а) вона рішуче відкидає як можливість реставрації дореволюційних соціальних відносин, привернення маєткових прав колишнім поміщикам та капіталістам, так і тих соціальних відносин, що їх накинула українському народові большевицька Москва.

б) вона заперечує такий уклад, який спирається на пануванні або привileях будьякої соціальної верстви, чи то поміщицько-дворянської, як це було при цараті, чи „диктатури пролетаріату”, оголошеної большевиками. Тільки в цьому розумінні вживается в оголошеннях ОУН, для окреслення майбутнього соціального укладу, епітет „безклясовий”, або точніше „неклясовий”, що нічого спільногого не має з комуністичним або соціалістичним сприйманням цього поняття. Мова йде не про знищенння соціального розшарування суспільства, як це зробили большевики, а про створення держави, спертої не на якомусь клясі, а на цілій нації, діючому на засадах соціальної гармонії.

в) вона прямує до того, щоб у звільненій Україні були відроджені знищені большевиками кляси працюючого люду, — кляс селян, робітників, ремісників, дрібних торгівців і т. п.

2) ОУН стоять на позиції забезпечення народові одноосібного і групового права приватної власності на майно, як рівно ж на засоби виробництва та землю, при умові трудового використання останніх, в разі одноосібного володіння.

3) Разом з тим ОУН в своєму накресленні соціальної програми виходить з дотеперішньої історичної дійсності і вважає, що земельні надра, великі ліси, підприємства важкої і великої промисловості, залізничний транспорт, великі електрівні і т. п. повинні залишитись національним майном під фаховим управлінням.

4) Одночасно з тим ОУН вважає за потрібне всіляко сприяти організуванню і розвитку групового (кооперативного і акційного) приватного як рівнож і муніципального промислу та господарства в промислі, середній та місцевій

промисловості, фінансових заведеннях, тощо. Позитивно ставиться також ОУН до забезпечення, в оперті на національні підприємства, широкої участі населення у володінні та керуванні ними.

5) В сільському господарстві ОУН стоїть на позиціях приватної трудової власності на землю при вільному виборі форм землекористування та широкому сприянню кооперативному обслуговуванню виробничих та ринкових процесів селянського господарства.

6) Хоч в частині державного господарського сектору і має бути застосоване плянове регулювання, але і це регулювання і все господарське життя має спиратися в першу чергу на ринкових умовах.

7) Найголовнішою і все опреділюючою засадою цілості соціального укладу має бути народоправство і соціальна справедливість, розуміючи під останньою постійне поширення потреб всього населення та задоволення тих потреб на рівні повсякчасного стану цивілізації.

8) Соціальна програма, схвалена III НВЗбром з доповненнями і уточненнями, внесеними конференцією ОУН на Українських Землях, в 1950 р., повністю залишається в силі, що, однак, не виключає потреби і можливості дальнього її уточнення, поглиблення та поширення.

Державно-устроєві засади

1) ОУН змагає до такого державного і суспільного устрою, який буде побудований на свободі виявленій волі народу і буде діяти в інтересі народу та з його організованою і опреділюючою участю в законодавстві та управлінні. Той свободний вияв волі народу, як і участь його в державному житті мають бути забезпечені абсолютною рівністю всіх громадян перед законом та повною гарантією всіх громадянських політичних свобод: свободи переконання, вислову думок, друку, зборів, культурних, економічних та політичних об'єднань, ор-

ганізованого захисту своїх професійних інтересів та всенароднім активним і пасивним правом при таємному голосуванні. Отже, ОУН є проти будької тоталітарної чи монополістичної системи, а за демократизацію державного і суспільного устрою, опертого на співпраці і толеранції всіх конструктивних національних сил, політичних осередків та партій.

2) Вірячи в свій народ та маючи повне довір'я до його державно-політичної зрілості, ОУН бореться за запровадження відразу при державному будівництві виборчої системи в покликуванні державного правління та за забезпечення населенню всіх громадянських свобод.

Структурально-організаційні засади

1) ОУН визнає систему колегіального керівництва, колегіальної відповідальнosti і колегіального вирішування всіх справ.

2) Діяльність ОУН згідно з її програмовими заложеннями спирається на свободіному вияві ініціативи в цілій організації, в розумінні свободи думки, вислову і критики, чим забезпечується всім членам активний вплив на політику організації і уможливлюється ріст одиниці. Такий підхід посилює процес нарощання нового типу члена організації, творчої особи та свідомого борця, в яркому противенстві до робота-автомата, продукта всіх тоталітарно-диктаторських систем.

3) Члени ОУН, що перебувають поза межами України в умовах вільного світу, повинні бути організовані в легальних формах, в залежності від умов терену їх перебування. Такі форми є найкращою запорукою для морально здорового громадського і політичного життя та найкращою організаційною базою для громадської і політичної діяльності серед української еміграційної спільноти і серед чужинців. Легальні форми дають також широкі можливості для морального і інтелектуального росту членства та для державно-творчого виховання і вишколу.

ОУН СТОІТЬ НА ПРОТИМАРКСИСТІВСЬКИХ ПОЗИЦІЯХ.

ЯВИЩЕ КОМУНІЗМУ І НАЦІОНАЛ-КОМУНІЗМУ ТРАКТУЄМО ЯК ПОГУБНУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЗВОЛЬНОЇ СПРАВИ ПОЛІТИЧНУ І ІДЕОЛОГІЧНУ ОРІЄНТАЦІЮ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ є НАЦІОНАЛЬНО-ВІЗВОЛЬНИЙ, ВСЕНАРОДНИЙ, ДЕМОКРАТИЧНИЙ, ПРОТИТОТАЛІТАРНИЙ РУХ.

(„База дій Колегії Уповноважених” тт. 21, 22 і 24)

ПРОЄКТ СТАТУТУ

СОЮЗУ УЧАСНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ (СУУВБ)

Надрукований тут проект статуту є спробою створити на терені ЗДА такі організаційні форми, в яких учасники українського візвольного руху могли б в рамках обов'язків усіх в цій країні законів, сповнити свої обов'язки у відношенні до воюючої України та всього українського народу, що веде боротьбу за повну незалежність. Ред.

I. Назва і терен діяльності

1. Організація називається: Союз Участників Української Візвольної Боротьби.
2. Тереном діяльності Союзу є територія Зединених Держав Америки. Осідком центральних владей Союзу є місто Нью Йорк.

II. Мета і характер

3. Союз є українською політичною формацією локального американського характеру, що діє в рамках американського правного порядку та ставить своєю головною метою працювати на терені ЗДА на засадах і в пляні українського візвольного руху. В цей спосіб Союз хоче нести допомогу українському народові в його боротьбі за відновлення справді незалежної демократичної держави.

III. Завдання і форми діяльності

4. Союз поширює і боронить ідеї українського візвольного руху такими засобами як живе слово, преса, радіо, фільм та ін.
5. Союз вивчає досвід американської візвольної боротьби, американського способу життя та американських публічних і суспільних інституцій з метою використання його у візвольній боротьбі і в державному будівництві України.
6. Союз шукає і з'єднує прихильників української візвольної ідеї серед американського світу.
7. Союз вивчає сучасну підсвітську дійсність, в якій доводиться жити й боротися українському народові та його революційно-візвольним формaciям.
8. Союз провадить теоретичну розрібку проблем, звязаних з підготовкою і переведенням української національної революції проти комуністичної Москви та закріпленням самостійної і соборної української держави.
9. Союз підготовляє людські кадри та матеріальні ресурси для допомоги візвольній боротьбі українського народу та для його державного будівництва.
10. Змагаючи до перемоги ідей українського візвольного руху, Союз протиставляється всіким намаганням викривлювати його справжній зміст, а зокрема поборюватиме всікі чужі українські духовості елементи нетolerанції, виключності і антидемократизму.

IV. Членство

11. Члени Союзу поділяються на членів а) засновників і б) членів дійсних.
12. Членом засновником може стати кожний бувший активний учасник українського революційного підпілля, який визнає ідеї українського візвольного руху та принципи цього статуту. Під активним учасником українського революційного підпілля розуміється членів ОУН, або аналогічних революційних організацій, як УПА, СВУ, СУМ і ін.
13. Членом дійсним може стати і не член згаданих формаций, якщо він, живучи на українських землях вів активну боротьбу за визволення українського народу, але з незалежних від нього причин не міг стати членом тих формаций. Членом дійсним може бути і не член тих формаций, якщо він живучи поза українськими землями, вів або веде діяльність в інтересі візвольної боротьби українського народу. Член дійсний мусить визнати ідеї українського візвольного руху та принципи цього статуту.
14. Уповноважена до прийняття і виключення члена є Управа. Вона приймає в члени на підставі писемної заяви кандидата. У випадку неприйняття або виключення члена, за інтересованому прислуговує право відклику до Загальних Зборів.
15. Для прийняття дійсного члена вимагається писемної рекомендації двох членів засновників.
16. Обидві категорії членів мають рівні обов'язки та повні активні і пасивні членські права.
17. Всі члени зобов'язані:
 - а) визнавати прийняті позиції Союзу,
 - б) платити членські внески у висоті ухвалений Загальними Зборами,
 - в) приймати активну участь у здійснюванні завдань Союзу.

V. Загальні Збори

18. Найвищим законодавчим і контрольним органом Союзу є Загальні Збори, які відбуваються раз у рік та рішають звичайною більшістю голосів, з відмінкою тих справ, що виразно застережені в цьому статуті.
19. У Загальних Зборах Союзу приймають участь члени центральних владей Союзу, тобто Головної Управи, Політичної Ради, Контрольної Комісії, Членського Суду та де-

легати від відділів, в скількості по одному делегатові від кожних 10 членів. У зборах відділу приймають участь всі члени відділу.

20. До компетенції Загальних Зборів належить:
 - а) устійнювати напрямні праці Союзу,
 - б) заслухувати звітів уступаючих центральних властей Союзу, та на внесок Контрольної Комісії уділяти їм абсолюторій,
 - в) вибирати Головну Управу, Політичну Раду, Контрольну Комісію та Членський Суд,
 - г) устійнювати висоту членської вкладки,
 - г) розглядати відклики членів від рішень Головної Управи.
21. Загальні Збори мають право правосильності рішень, якщо на них присутня принаймні половина уповноважених членів. У випадку меншої скількості членів Загальні Збори відбуваються одну годину пізніше, незалежно від скількості присутніх.
22. Загальні Збори скликає Головна Управа раз у рік. Надзвичайні Загальні Збори Головна Управа скликає сама або на вимогу Політичної Ради або 2/3 скількості членів.
23. Загальні Збори відділу скликає Управа Відділу раз у рік, Надзвичайні Загальні Збори Відділу скликає Управа Відділу сама, або на доручення Головної Управи або на вимогу 2/3 членів Відділу.
24. Органи скликаючі Загальні Збори мають обовязок оголосити публічно час, місце і програму на 14 день перед назначеним днем.

VI. Головна Управа, Політична Рада, Контрольна Комісія, Членський Суд, Управа Відділу та Мужі Довіря.

25. Головна Управа є виконним органом Союзу і керує всіми його діями. У випадку вибуття одного або двох членів Головної Управи, вона може доповнити свій склад шляхом кооптації.
26. Головна Управа складається з голови і чотирьох членів, а саме секретаря, референта політичної координації, референта організаційного, референта господарсько-фінансового. Референт політичної координації є рівночасно заступником голови.
27. Головна Управа як цілість так і поодинокі референти можуть творити в межах своєї діяльності допоміжні дієві формaciї, по-кликані до виконування окремих завдань, як комісії, колегії, спілки, тощо.
28. Політична Рада складається з 12 членів. Є це консультивативний орган, що розробляє

проблеми звязані з цілями і завданнями Союзу з власної ініціативи, або на внесок Головної Управи та предкладає проекти Головній Управі або Загальним Зборам. На чолі Політичної Ради стоїть Президія, зложена з голови, заступника і секретаря. Голову і членів Політичної Ради вибирають Загальні Збори Союзу.

29. Контрольна Комісія складається з голови і двох членів, а Членський Суд з голови і чотирьох членів, вибраних на Загальні Збори Союзу.
30. Відділ Союзу організується в місцевостях, в яких є більше як 10 членів Союзу. Ча чолі Відділу стоїть Управа Відділу, зложена з Голови, референта політичної координації, що є рівночасно заступником голови, секретаря, референта організаційного та господарсько-фінансового але не менше трьох осіб. Управа Відділу, його Контрольна Комісія і Членський Суд вибираються на Загальні Збори Відділу.
31. В місцевостях де є менше як 10 членів, Головна Управа назначує Мужа Довіря, якого завданням є вести діяльність згідно зі статутом Союзу і підготовити заснування Відділу Союзу.

VII. Фонди

32. Для виконування своїх завдань Союз організує фонди шляхом:
 - а) членських внесків,
 - б) доходів з імпрез, видань, тощо,
 - в) добровільних пожертв членів і прихильників Союзу.

VIII. Окремі постанови

33. Всі рішення в органах Союзу, за виїмком докладно передбачених в цьому статуті, западають звичайною більшістю голосів приявних членів даного колективу. У випадку рівності голосів, перерішує голос головуючого.
34. Союз може бути розвязаний рішенням 2/3 голосів Загальних Зборів Союзу.
35. Для прийняття, доповнення і зміни статуту вимагається більшість 2/3 голосів Загальних Зборів.
36. Союз може вступати в організаційні і ділові звязки з організаціями подібного характеру поза межами ЗДА. Для виконання цієї постанови Союз може висилати своїх делегатів на конгреси згаданих організацій які мають міждержавний характер, згідно з постановами конгресових правильників тих же організацій.

ДЕКЛАРАЦІЯ

Ми, колишні учасники активної української національно-визвольної боротьби в різних її формах, та визнавці ідей українського визвольного руху в Україні, ставимо своїм завданням і дальнє працювати на користь визволення українського народу та активно допомагати йому в боротьбі проти большевицької Москви за створення Української Самостійної Соборної Держави. Визнаючи всі наші обовязки у відношенні до ЗДА, ми вважаємо, що наші дії на користь національно-визвольної боротьби українського народу мають провадитися в рамках обовязуючих в цій країні законів. Саме тому, що таких організованих форм дії колишніх активних учасників різних форм боротьби та визнавців її ідей серед української еміграції немає, ми рішено покликати до життя Союз Учасників Української Визвольної Боротьби. При тому ми входимо з таких передумов:

1. В сучасний момент український народ перебуває на українських землях у затяжній боротьбі за повне національно-політичне, духовово-культурне та соціально-економічне визволення.

2. Період другої світової війни та повоєнні роки принесли велике скріплення позицій українського народу в світі взагалі і особливо в ССРУ. Українська нація сьогодні належить до тих націй світу, що є виразниками і борцями за здійснення найпередовіших ідей людства, а за залізною заслоною вона являється провідною силою, що визначує курс тих національних і соціальних рухів, які в майбутньому неминуче прийдуть до вирішального зудару з московським імперіалістичним центром. Під час другої світової війни український народ виступив як незламний політичний і мілітарний чинник боротьби, що виразно засвідчив свою поставу не бути знаряддям чужих імперіалістичних інтересів. Про це свідчить відмова українських вояків червоної армії воювати за інтереси московського імперіалізму, дії ОУН і УПА та ті величезні жертви, які український народ склав на вівтар боротьби проти московського і німецького тоталітарних імперіалізмів. В цей спосіб в масах українського народу ще більше розширилась і зміцніла свідомість власної сили та бажання посісти належне місце в колі вільних народів світу.

3. Провідну роль в сучасній визвольній боротьбі українського народу на рідних землях відіграє український визвольний рух, що в наявності до визвольних змагань 1917-21 рр. та в продовженні боротьби в часі II світової війни, охоплює собою різні форми та виявляється у різних формах, зокрема у формі українського революційного підпілля ОУН і УПА. З метою запобігти повторення 1941 року на Україні під час майбутнього зудару большевицької Москви з демократичним світом, большевицький уряд

намагається всіма засобами здобути для себе прихильність українського народу і впрягти його до імперіалістичного воза большевицької Москви та зробити український народ тимчасовим співпартнером у московській злочинній практиці поневолювання народів та підбою всього світу. В цей час організований визвольний рух на рідних землях дає українському народові морально-політичну зброю в сучасній боротьбі, підготовляє його до вирішальних боїв та скріплює в ньому віру в перемогу над большевицькою Москвою.

4. Сучасна визвольна боротьба українського народу проходить в час, коли Москва готує наступ на вільний світ і тим змушує його організувати оборону. При цьому однак, в результаті політичних помилок заходу, большевицька Москва має часто змогу обманливо виступати речником ідей національного і соціального визволення. Автім тільки той, хто стане справжнім виразником тих великих ідей, зможе перемогти у великому зударі між двома світами, який наближається. Водночас до наступу проти Москви готуються інші поневолені нею народи ССРУ та країн сателітів, яких боротьба ведеться під гаслом національного і соціального визволення.

В цей спосіб сучасна визвольна боротьба українського народу проходить у великому спільному фронті народів поневолених або загрожених большевицькою Москвою та в ідейній єдності з тими народами, які свою боротьбу виводять із права кожного народу на власну державну незалежність на його етнографічних землях.

5. Такий стан існування і дії українського визвольного руху на українських землях і вимога, щоб визвольна боротьба в користь України була ведена всюди де живуть українці, зобов'язують українську еміграцію бути учасником і співтворцем українського визвольного процесу, що є органічною складовою частиною широкого процесу боротьби поневолених большевицькою Москвою народів за національну і соціальну волю. Це зокрема стосується колишніх учасників різних форм боротьби на українських землях та визнавців її ідей, що перебувають поза межами України, які в першу чергу зобов'язані до організованої дії в користь воюючої України.

6. В такій ситуації ми вважаємо, що головними завданнями, які стоять перед учасниками українського визвольного руху поза межами України є:

а) вірно заступати український визвольний рух та його ідеї,

б) протиставлятися всяким намаганням викривлювати справжній зміст та ідейні надбання українського визвольного руху, а зокрема

поборювати чужі українській духовості елементи нетолеранції, виключності і антидемократизму,

в) досліджувати науково-дослідним порядком позиції українського визвольного руху, чого не можна доконати в умовах большевицької дійсності і, в цей спосіб, розбудовувати його ідейні залеження,

г) підготувати себе до тої ролі, яка неминуче припаде еміграції в час розгорнення української революції, як рівної і сприяти тому розгорненню,

д) змагати до перемоги ідеї українського визвольного руху серед української еміграції та поширення їх серед демократичного світу.

д) змагати до ідейної, а в дальшому і організаційної і дієвої єдності учасників різних форм Української визвольної боротьби а також широких мас української еміграції,

е) співпрацювати з усіма українськими національними політичними силами поза рідними землями та змагати до єдності дій тих сил на користь національно-визвольної боротьби українського народу.

Виступаючи з ініціативою організувати Союз Учасників Української Визвольної Боротьби з осідком в ЗДА, ми кличемо колишніх учасників різних форм Української активної визвольної боротьби підтримати наші заходи та спільними силами побудувати організацію учасників визвольної боротьби, що була б серед української еміграції та американського світу речником тих ідей, за здійснення яких бореться український національно-визвольний рух на рідних землях*).

*) Підписи основників і членів Союзу Учасників Української Визвольної Боротьби будуть проголошенні окремо в пресі. Ред.

ЗАКЛИК ДО УЧАСНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ

ДОРОГІ ДРУЗІ!

Даємо у Ваші руки перше число Матеріалів Підготовчої Комісії Союзу Учасників Української Визвольної Боротьби в ЗДА. В них знайдете вірне представлення позицій Воюючої України, висновки з аналізу сучасної політичної ситуації та практичні напрямні, як вийти з кризового стану, в якому знайшовся український націоналістичний рух поза кордонами України.

Ми зі своєї сторони доложимо усіх зусиль, щоб висвітлити суть нашої визвольної проблематики на еміграції з особливим узглядненням ситуації в ЗДА, та вказати на справжні можливості та перспективи нашого руху. Але слово також і за Вами. Читайте наші матеріали та займайте до них становище. Якщо погоджується з нами, заявіть нам Вашу моральну і матеріальну підтримку. Якщо Ви не в усьому згідні з нами, зайдіть Ваше становище до зясованих тут позицій. У всякому разі пишіть до нас і подавайте Ваші завваги і побажання. Але майте одне на увазі: віра без діл є мертвa.

Тому апробуючи становище зясовані тут позиції, Ви морально зобовязані до дії. Думки, які формулюємо мають стати імпульсом до акції.

Ставайте співбудівничими нашого спільнотного діла.

Якщо Ви переконані, що наш шлях в сучасній ситуації правильний, і якщо почувасте, що відповідальність за стан речей внутрі Української політичної еміграції лежить на нас усіх, — зразу ставайте до праці.

Нехай наш задум створення сильної, діючої в рамках тутешніх законів, політичної організації в ЗДА, опертої на ідейних залеженнях і засадах сучасного визвольного руху в Україні стане в скорому часі дійсністю.

Декларуйте своє членство в Союзі Учасників Української Визвольної Боротьби!

Поширяйте наші видання!

Пересилайте датки на Видавничий Фонд нашої Комісії!

Організаційна Редакція Підготовчої Комісії
СУУВБ

У всіх організаційних справах звертатися на адресу:

Ukrainian National Home
for Sojuz Uczesnykiw Ukrainskoji Wyzwolnoji
Borotby
142 Second Ave. Apt. 45
New York 3, N. Y.

UKR. N.TL HOME
142, Second Ave Apt 15
NEW YORK
ЦІНА: 25 ЦЕНТІВ

